

СРПСКА СРДЦА
УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊА ЛУЦИ
ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ
Број: 19/4. ХС 8/19
Датум: 18.06.2019.
М.д. Н.д. А.д. К.д.

КОМИСИЈА ЗА ПРЕГЛЕД, ОЦЈЕНУ И ОДБРАНУ ЗАВРШНОГ/МАСТЕР РАДА НА
ПЦИКЛУСУ СТУДИЈА У САСТАВУ:

др Милица Балабан, ванредни професор, Природно-математички факултет
Универзитета у Бањој Луци, ужа научна област: Органска хемија, предсједник

др Малиша Антић, редовни професор, Пољопривредни факултет
Универзитета у Београду, ужа научна област: Хемија, ментор-члан

др Весна Антић, редовни професор, Пољопривредни факултет Универзитета у
Београду, ужа научна област: Хемија, члан

ВИЈЕЋУ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА ХЕМИЈА

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВИЈЕЋУ
ПРИРОДНО МАТЕМАТИЧКОГ ФАКУЛТЕТА
УНИВЕРЗИТЕТА У БАЊОЈ ЛУЦИ

Одлуком Наставно-научног вијећа Природно-математичког факултета
Универзитета у Бањој Луци број 19/3.1522/19. од 12.06.2019. године именовани
смо у Комисију за преглед, оцјену и одбрану завршног/мастер рада кандидата
Немање Колjanчића под насловом: „Гаснохроматографско одређивање
загајивача нафтног поријекла у земљишту”.

Након прегледа предатог завршног/мастер рада подносимо следећи

ИЗВЕШТАЈ

О ОЦЈЕНИ УРАЂЕНОГ ЗАВРШНОГ/МАСТЕР РАДА
„ГАСНОХРОМАТОГРАФСКО ОДРЕЂИВАЊЕ ЗАГАЈИВАЧА НАФТНОГ
ПОРИЈЕКЛА У ЗЕМЉИШТУ”, КАНДИДАТА НЕМАЊЕ КОЉАНЧИЋА

Мастер рад кандидата Немање Колjanчића је урађен у оквиру II циклуса
студија на Студијском програму хемија под менторством проф. др Малише
Антића. Рад је написан на 72 странице и садржи 24 слике и 8 табела. Рад је
уокричен у тврди повез A4 формата, одштампан у боји, једнострano.

Рад садржи: Сажетак на српском и енглеском језику, Увод, Теоријски дио,
Експериментални дио, Резултате и дискусију, Закључак, Литературу.

Приказ анализе мастер рада по поглављима

УВОД

У оквиру поглавља Увод, укратко су описане карактеристике органске супстанце и нафтних полутаната у животној средини и употреба одређених аналитичких метода у њиховој идентификацији. У уводу су дефинисани и циљеви истраживања мастер рада уз употребу методе убрзане течне екстракције и одговарајуће једнодимензионалне (GC) и дводимензионалне гасне хроматографије (GC $\times$ GC) уз употребу масеног (MS) и пламено-јонизационог (FID) детектора.

ТЕОРИЈСКИ ДИО

У Теоријском дијелу мастер рада, увидом у бројну литературу, описана је употреба биолошких маркера (биомаркера) у одређивању поријекла, степена матурисаности и степена биолошке разградње органске супстанце присутне у анализираним узорцима земљишта. Објашњени су и процеси хемијских и биохемијских трансформација органске супстанце у седиментима и земљишту. Поред описа примјене наведених параметара, описан је начин употребе убрзане течне екстракције у изоловању укупних нафтних угљоводоника (ТРН) у узорцима као и анализа и идентификација изолованих једињења из узорака методом једнодимензионалне (^1D GC) и дводимензионалне гасне громатографије (^2D GC $\times$ GC). Детаљније је описана примјена резултата анализе група органских једињења у оквиру фракције засићених и ароматичних угљоводоника.

ЕСПЕРИМЕНТАЛНИ ДИО

У оквиру овог поглавља назначене су локације узетих узорака на подручју града Бања Лука као и њихов визуелни изглед. Описаны су параметри метода припреме узорака за хемијску анализу који обухватају просијавање узорака, изоловање укупних нафтних угљоводоника (ТРН) методом убрзане течне екстракције, као и раздвајање добијених екстраката на фракцију засићених и ароматичних угљоводоника. Детаљно су описаны параметри анализе узорака једнодимензионалном GC и дводимензионалном GC $\times$ GC методом као и параметри рада примјењених детектора у анализи.

РЕЗУЛТАТИ И ДИСКУСИЈА

У поглављу Резултати и дискусија детаљно су представљени резултати анализе и идентификације специчних биолошких маркера из групе засићених и ароматичних угљоводоника. На основу добијених екстраката методом убрзане

течне екстракције утврђена је ефикасност примјене ове методе у изоловању ТРН из узорака земљишта и седимената. Методом једнодимензионалне GC и дводимензионалне GC×GC анализе добијени су укупни јонски хроматограми (TIC), као и јонски хроматограми поједињих група засићених и ароматичних угљоводоника на основу њихових m/z вриједности. На основу расподјеле, обилности и површине пикова добијених једнодимензионалних хроматограма засићених и ароматичних угљоводоника и дводимензионалних хроматограма ароматичних угљоводоника у поређењу са интерним стандардом, утврђени су параметри поријекла, степена матурисаности и степена биодеградације органске супстанце у анализираним узорцима. Добијени резултати за двадесет осам анализираних узорака поређени су међусобно у циљу одређивања ефикасности примјењене ^1D GC и свеобухватне ^2D GC×GC методе анализе.

ЗАКЉУЧАК

У поглављу Закључак изнесене су основне констатације о ефикасности убрзане течне екстракције и примјењених метода анализе и идентификације засићених и ароматичних угљоводоника ^1D GC и свеобухватном ^2D GC×GC методом. Констатације су изведене на основу детаљних анализа добијених хроматограма.

Поглавље Литература садржи 69 нумерисаних референци.

ОЦЈЕНА НАУЧНЕ ВАЛИДНОСТИ РАДА

Прегледани рад даје оригиналне научне резултате кандидата, засноване на хемијским методама изоловања карактеристичних угљоводоничних јединица у узорцима, те њиховој детаљној анализи и идентификацији на основу добијених података. У раду је примјењена уобичајена и литературно утемељена методика, резултати су на правилан начин анализирани и дискутовани. Код дискусије резултата је консултотована одговарајућа савремена литература.

ЗАКЉУЧАК И ПРИЈЕДЛОГ

На основу оцјене завршног/мастер рада под називом: „Гаснохроматографско одређивање загађивача нафтног поријекла у земљишту”, кандидата Немање Колjanчића Комисија закључује да дати завршни/мастер рад представља значајан допринос проучавању, изоловању, анализи и идентификацији специфичних биомаркера типа засићених и ароматичних угљоводоника. У оквиру рада успјешно је изолована ТРН група јединења. Након раздавања добијених екстраката ТРН из узорака на фракције засићених и ароматичних угљоводоника урађена је GC-MS и свеобухватна симултана GC×GC-MS и GC×GC-FID анализа. На основу урађених анализа идентификоване су одређене

групе засићених и ароматичних угљоводоника као карактеристични никови на добијеним ^1D и ^2D хроматограмима. Потврђена је висока ефикасност методе убрзане течне екстракције за изоловање ТРН из узорака земљишта и седимената. Употреба неполарне хроматографске колоне у ^1D GC хроматографској анализи као и употреба комбинације поларне и неполарне хроматографске колоне у свеобухватној ^2D GC $\times$ GC анализи показала се врло ефикасном у раздвајању и идентификацији појединачних угљоводоничних јединења у узорцима. На основу добијених анализа утврђено је поријекло, степен матурисаности и биоразградње органске супстанце у узетим узорцима земљишта и седимената

На основу свега наведеног Комисија предлаже Наставно-научном вијећу Природно-математичког факултета Универзитета у Бањој Луци да усвоји Извештај и позитивну оцјену завршног/мастер рада и да према предвиђеној процедуре закаже јавну одбрану рада будући да су се стекли сви потребни научни и законски услови за то.

У Бањој Луци, 14.06.2019. године

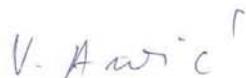
КОМИСИЈА

др Милица Балабан, ванредни професор
Природно-математичког
факултета Универзитета у Бањој Луци, ужа
научна област: Органска хемија, предсједник

др Малиша Антић, редовни професор
Пољопривредног факултета Универзитета у
Београду, ужа научна област: Хемија, ментор-
члан

др Весна Антић, редовни професор
Пољопривредног факултета Универзитета у
Београду, ужа научна област: Хемија, члан